RAFFAELL
SANZIO

PSYCHES
ET
AMORIS

10
B
A
10
10

Biblioteca nazionale centrale di Firenze

This page was intentionally left blank

*

Pagina lasciata intenzionalmente vuota

10.B.A.10.10

PSYCHES ET AMORIS NVPTIÆ AC FABVLA
A RAPHAELE SANCTIO VRBINATE
ROMÆ IN FARNESIANIS HORTIS TRANSTYBERIM
AD VETERVM ÆMVLATIONEM AC LAVDEM
COLORVM LVMINIBVS EXPRESSA

a Nicolao Dorigny ad similitudinem delineata et incisa,
et a Ioanne Petro Bellorio notis illustrata

Ad Serenissimum Principem
RANVTIVM SECVNDVM
Parmæ ac Placentiæ Ducem &c.

Quæ tua sunt Tibi sacro, Serenissime Princeps, magni illius Raphaelis Vrbinatis præclara Picturæ monumenta, quæ Romæ in Tuis Farnesianis Hortis cunctarum gentium frequentia admirationi sunt. Vt uerò absentium quoq. oculos, ac uota expleant, meis typis ad similitudinem expressa editurus, Tuo Nomini inscribere, atque insignire non uereor; quæ enim suis tantùm umbris se palam exhibent, tuis præfulgentia titulis, et auspicijs, in omnes oras nitorem effundent. Is nempe es, qui magnam ducens à magnis natalibus gloriam, magna quoque professus, Tuæ inclytæ uirtutis decora in publicum profers; siue Prouidentiam, atque Beneficentiam Principe dignas exerces, siue Musas, ac ingenuas artes priuato contubernio amplecteris: quæ sanè tuam famam extendunt. Interim Ser.^me Princeps tuæ sit, precor, humanitatis hasce imagines, quas Tibi sacro, hilari uultu excipere; meum erit erga, Te, humillimi animi uotum, ac ueneratio.

Humillimus atque Obsequentiss. Seruus
Dominicus de Rubeis.

TYPIS AC SVMPTIBVS DOMINICI DE RVBEIS IO. IACOBI FILII AC HEREDIS. ROMÆ AD TEMPLVM S.TÆ MARIÆ DE PACE CVM PRIVILEGIO SVMMI PONTIFICIS, ET SVP. PERM.
ÆDITA ANNO M.DC.XCIII. DIE XV. AVGVSTI

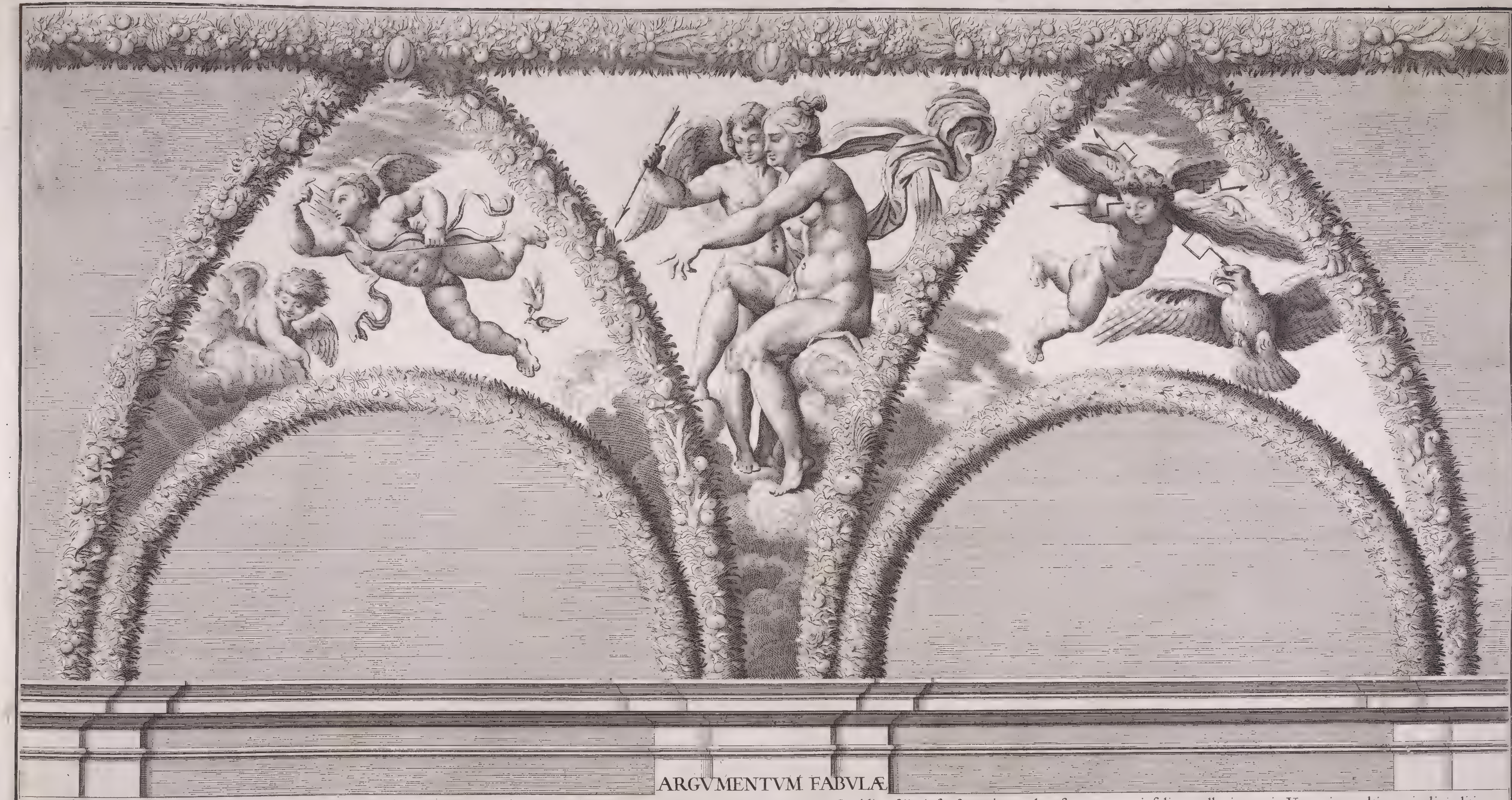

ARGVMENTVM FABVLÆ

Venus odio proſequens Pſychen Regiam puellam quod ſuo poſthabito numine, à cunctis pro Dea haberetur, eius nuptijs cum Cupidine filio infenſo animo aduerſatur. Quare infelix puella imperio Veneris, multis periculis aditis, cauſam apud Iouem agente Cupidine aduerſus Matrem, per Mercurium, Pſyche in cœlum fertur, ac nectaris potu fit immortalis. Vocati Dij nuptiali conuiuio diſcumbunt.

Venus irâ incensa aduersus Psychen quod eius formam, et numen æmularetur, Cupidini filio imperat ut de matris iniurijs ultionem sumat, ac puella uiri contemptissimi amore saucia ab omnibus contemptui habeatur. *Apuleius.*

Amores spolia ferunt uictorum Deorum; hic sagittarum suarum ad feriendum acumen digito ostentat.

Amor è cœlo rediens fulmen refert magni Iouis trophæum.

Raphael Sanctius Vrbinas Inuentor.

Typis ac Sumptibus Dominici de Rubeis Io. Iacobi filij ac Hæredis. Romæ ad templ. S.tæ Mariæ de Pace cum Priuil. Summi Pontificis et sup. perm. Anno 1693.

Nicolaus Dorigny del. et inc.

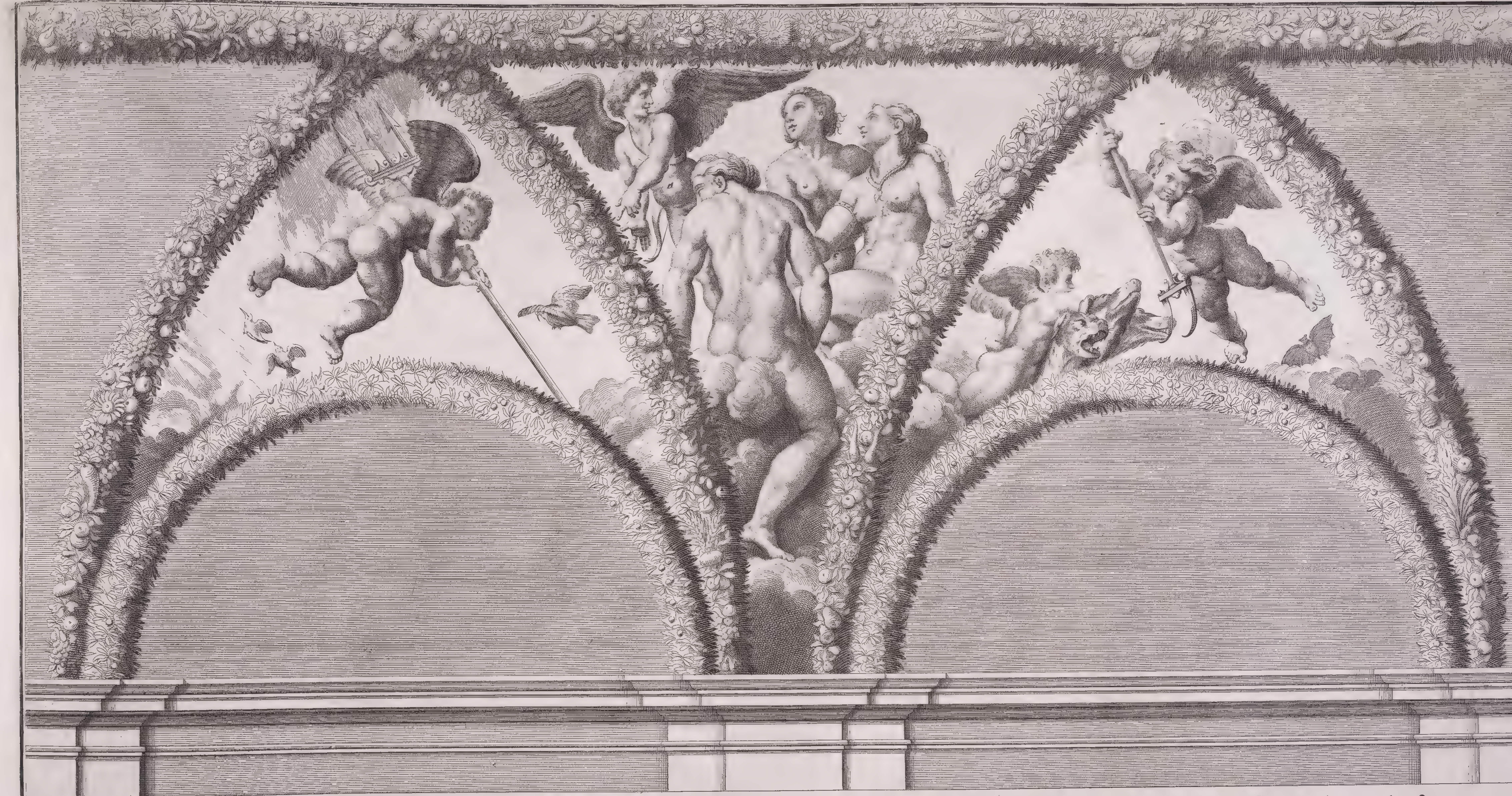

Cupido pænam sumpturus de Matris iniurijs, puellam Gratijs indicat, iam ipsius formâ captus, suaque flammâ combustus.

Tridentem gerit Amor Neptuno aquarum Domino eius flammis incenso, maritimis uolucribus aduolantibus

Fero Vmbrarum Rege domito, bisulcum telum uibrat Amor Plutonis spolium.. Cerbero tricipite perdomito, pulsisque Vespertilionibus.

Raphael Sanctius Vrbinas inuentor.

Typis ac Sumptibus Dominici de Rubeis Io. Iacobi filij ac Hæredis. Romæ ad Templum Sʳᵃᵉ Mariæ de Pace cum Priuil. Summi Pontificis, et Sup. perm.

Nicolaus Dorigny delin. et inc

3

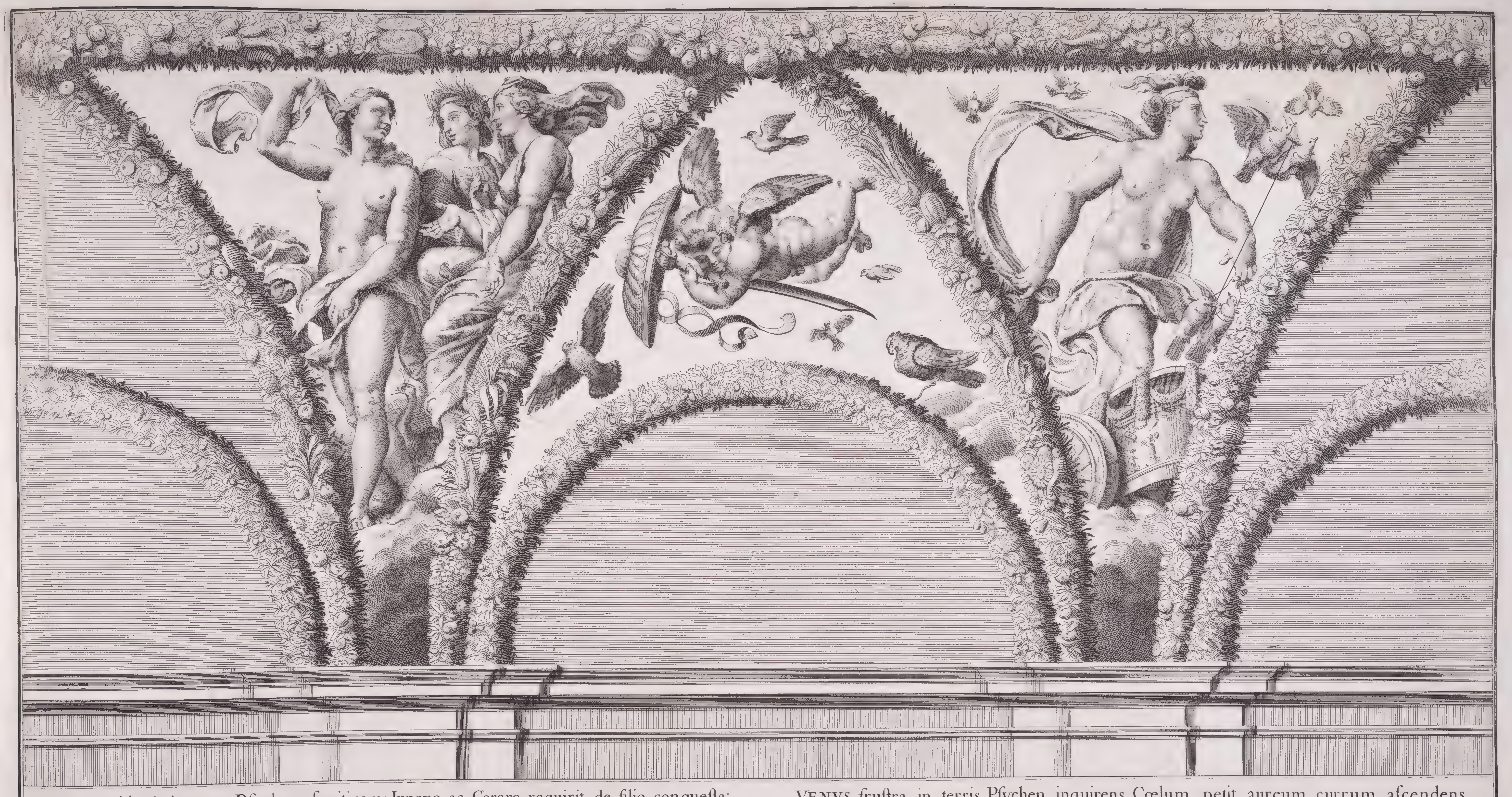

VENVS ultioni intenta Psychen fugitiuam à Iunone, ac Cerere requirit, de filio conquesta; cui fauentibus Deabus, indignata discedit.

VENVS frustra in terris Psychen inquirens, Cœlum petit, aureum currum ascendens, iugum subeuntibus candidis Columbis.

Deuicto Marte, gladium, et clypeum Amor spolijs adiungit

Martis bellipotentis gladium, et clypeum hic Veneris puer spolijs adiungit, uictoque gloriatur uictore Deo. Adstat Falco rapax, et seuus.

4

Raphael Sanctius Vrbinas inventor. Nicolaus Dorigny delin. et inc.

Typis ac Sumptibus Dominici de Rubeis Io. Iacobi filii ac Heredis. Romae ad Templ. S.tae M.ae de Pace cum Priuil. Summi Pontificis, et Sup. perm.

[illegible]

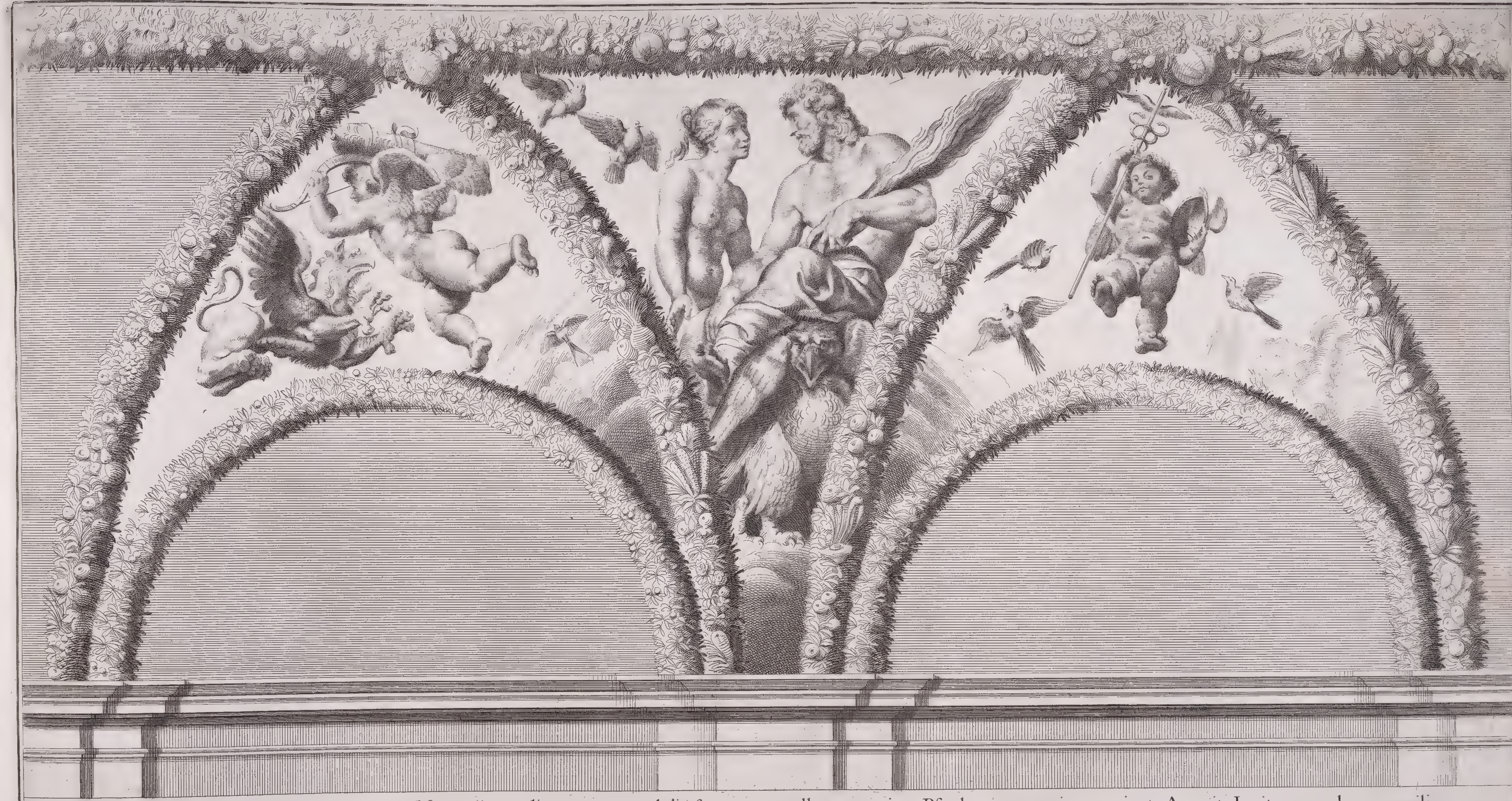

Nubes transgressa Venus ab Ioue petit Mercurij uocalis operam, ut delitescentem puellam nomine Psychen pręconio requirat. Annuit Iupiter cęrulo supercilio.

Arcum pharetramq. Apollinis Aliger hic subleuat in memoriam Daphnes saucio Arcitenente Deo Cupidinis sagittis. Gryphus sacer est Apollini.

Caduceum galerumq. Mercurij hic quoque ducit in pompam Cupidinis. Picæ aduolant Loquaces Mercurio sermonis et eloquentiæ Deo sacræ:

Raphael Sanctius Vrbinas inuentor.

Typis ac Sumptibus Dominici de Rubeis Io Iacobi filij ac Heredis. Romæ ad Templum S.tæ Mariæ de Pace cum Priuil. Summi Pontificis et Sup. permissu Anno 1693.

Nicolaus Dorigny Gallus delin. et inc.

5

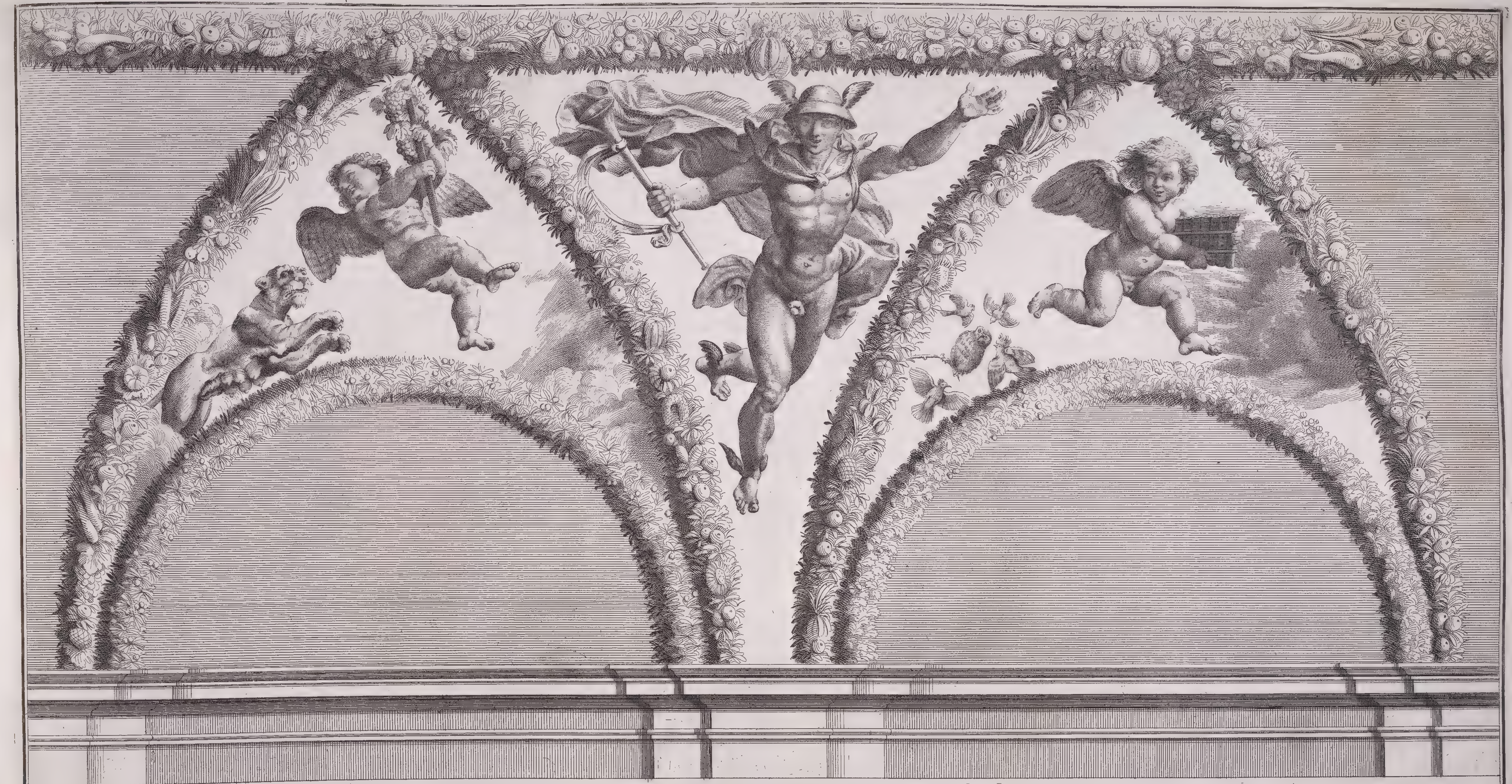

Mercurius uocalis Deus ex Iouis mandato Deos omnes ad concionem conuocat de Cupidinis ac Psyches coniugio sententiam laturi.

Pennatus hic Veneris puer Bacchi exuuijs superbit, trophæum pampineis uuis insigne extollens, ebria Tygride insequente, huic Deo uitis uinique conditori sacrâ.

Panis ruralis Dei agrestes calamos puer alter exhibet, Auibus Noctuam illudentibus in ludibrium huius Dei qui cum Apolline de cantu ausus est contendere.

6

Raphael Sanctius Vrbinas inuentor.

Typis ac Sūptibus Dominici de Rubeis Io. Iacobi filij ac Heredis. Romæ ad Templum Sᵗᵃᵉ Mariæ de Pace cum Priuil. Summi Pontificis. et Sup. perm. Anno 1693.

Nicolaus Dorigny Gallus delin. et Sculp.

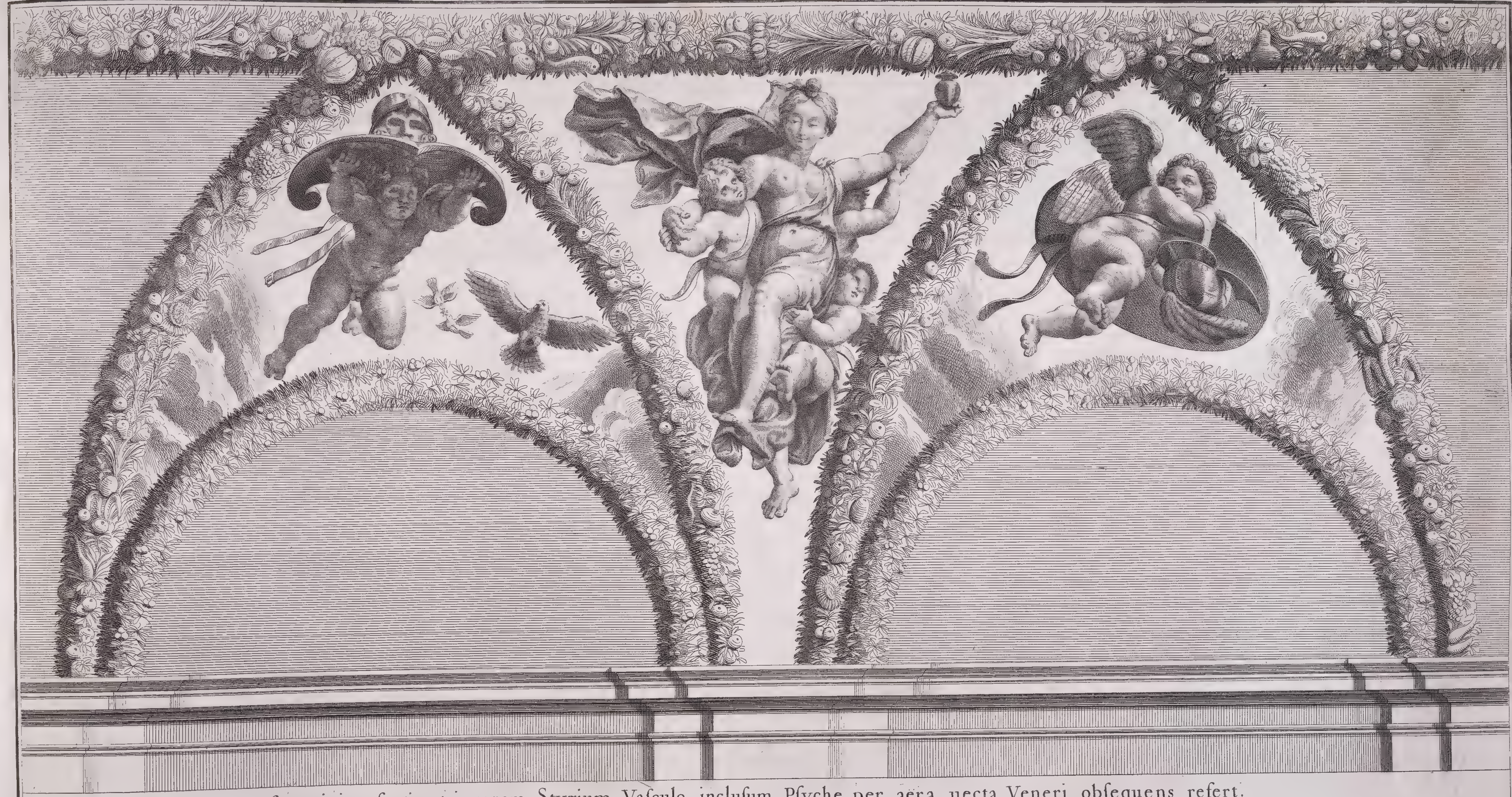

E. ſcaturigine fontis atri rorem Stygium Vaſculo incluſum Pſyche per aera uecta Veneri obſequens refert.

Magni Alexandri Jouis Ammonis Filij arietinam cassidem, et clypeum puer extollit,
cui subiacet Falco rapax, et Auiculę rostro Papilionem discerpunt.

Heroum, insigniumque Ducum arma geminant trophęa Cupidinis uictoris Deorum, hominumque

Raphael Sanctius Vrbinas inuentor.

Typis ac Sumptibus Dominici de Rubeis Io Jacobi filij ac Hæredis, Romæ ad Templum Sᵗᵃ Mariæ de Pace cum Priuil. Summi Pontificis. et Sup. perm. Anno 1693.

Nicolaus Dorigny Gallus delin. et Sculp.

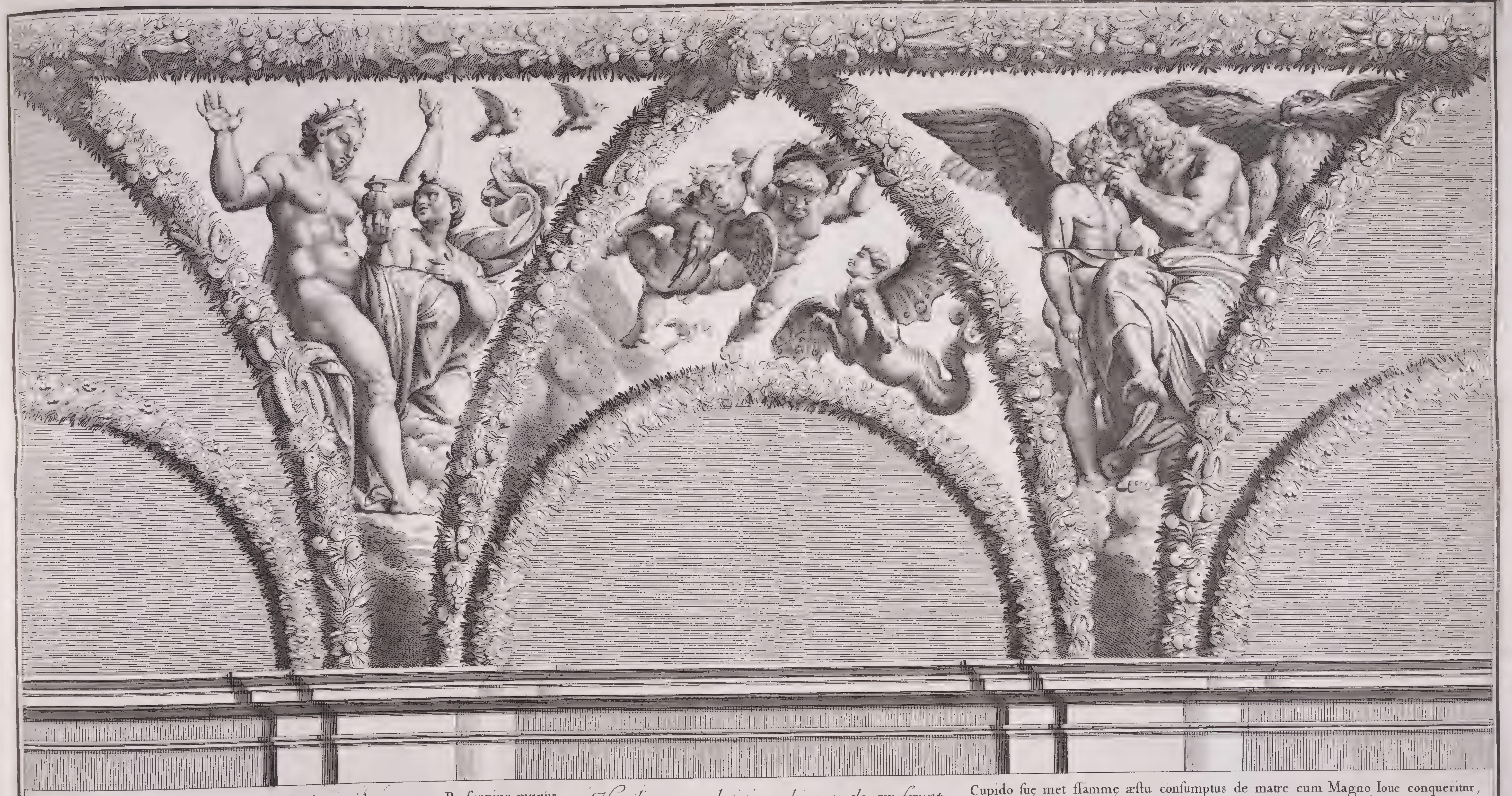

Ab Inferis rediens Psyche diuinæ formositatis pyxidem auream Proserpinę munus
Veneri reportat: Dea uero tam magni facinoris successu in admirationem uertitur.

Herculis quoque deuicti ponderosam clauam ferunt
pueri, quâ fera monstra domuit. Harpyia Herculis labor.

Cupido suę met flammę æstu consumptus de matre cum Magno Ioue conqueritur,
ac supplicat de Psyches nuptijs. Eum solatur Iupiter, ac perpressâ
Cupidinis buccula, manuque ad os suum relata consauiat.

8

Raphael Sanctius Vrbinas inuentor.

Typis ac Sumptibus Dominici de Rubeis Io. Iacobi filij ac Hæredis. Romæ ad Templ. S.tæ M.æ de Pace cum Priuil. Sumi Pontificis, et Sup. perm. Anno 1693.

Nicolaus Dorigni delin. et Sculp.

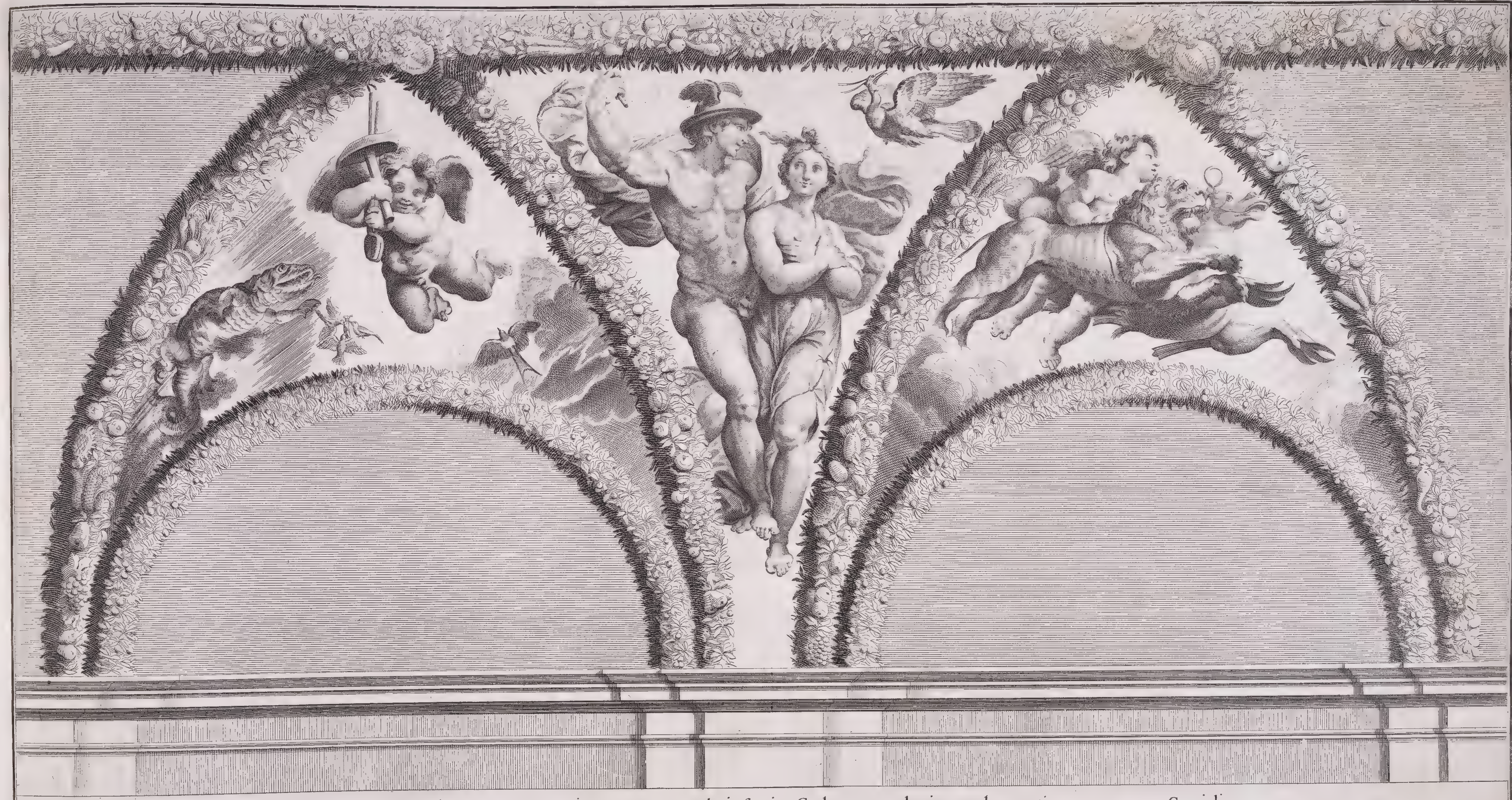

Iouis mandato Psyche per mercurium arrepta ab ipso in Cœlum perducitur, ad nuptias cum suo Cupidine.

Inter Deorum spolia ducuntur in pompa Vulcani forfices, et malleus ignipotente Deo uicto Cupidinis igne. Salamandra flammis illęsa eiusdem Dei est index.

Leonem, et marinum equum frenat ferarum domitor Amor, utriusq. elementi Terræ, marisq. dominus.

Raphael Sanctius Vrbinas inuentor.

Typis ac Sumptibus Dominici de Rubeis Io. Iacobi filij ac Heredis. Romæ ad Templum S.tæ Mariæ de Pace cum Priuil. Summi Pontificis, et Sup. perm. Anno 1693.

Nicolaus Dorigny Gall. delin. et inc.

DEORVM CONCILIVM

Conuocatis Dijs ad concionem, et completo cęlesti theatro 1 Cupido suam causam apud Iouem probat; Ipsum uerò accusat 2 Venus mater mortalem nurum indignata. Interim 3 Psyche per Mercurium in cęlum arrepta, ab ipso recipit ambrosię poculum, et fit immortalis, sic statuente Ioue pares, ac legitimas Nuptias

Raphael Sanctius Vrbinas inuentor.

Typis ac Sumptibus Dominici de Rubeis Io. Iacobi filij ac Hæredis. Romæ ad Templum S.tæ Mariæ de Pace cum Priuil. Summi Pontificis Anno 1693.

Nicolaus Dorigny delin. et inc.

CVPIDINIS ET PSYCHES NVPTIALIS CÆNA

Nuptialis Cęna exhibetur. Accumbit ſummum torum 1 Cupido maritus Pſychen gremio complexus; sic et cum ſua Iunone 2 Iupiter, ac deinde per ordinem tori cęteri Dij. Tunc poculum nectaris, quod uinum Deorum eſt, Ioui quidem suus Pocillator 3 Ganimedes; reliquis uerò 4 Liber miniſtrabat 5 Vulcanus cęnam coquebat 6 Horę rosis, et cęteris floribus purpurabant omnia. 7 Gratię ſpargebant balſama. 8 Muſę uoce canora perſonabant. 9 Apollo cantabat ad citharam. 10 Venus ſuaui muſicę ſuppari greſſu formosa saltabat, tibias inflabat 11 Satyrus.

Raphael Sanctius Vrbinas inuentor

Typis ac Sumptibus Dominici de Rubeis Io. Iacobi filij ac Hæredis Romæ ad Templum S.ᵗᵉ M.ᵉ de Pace cum Priuil. Summi Pontificis Anno 1693.

Nicolaus Dorigny Gall.ˢ delin. et inc

GALATEÆ IMAGINEM CVM NEREIDVM AC TRITONVM CHORO RAPHAELIS SANCTIJ MANV INSIGNEM
PSYCHIS FABVLÆ TANQVAM COROLLARIVM ADDERE VISVM EST
IN IISDEM FARNESIANIS HORTIS DVPLEX OPVS ET MIRACVLVM

Typis ac Sumptibus Dominici de Rubeis Io. Iacobi filij ac Heredis Romæ ad Templum S.tæ Mariæ de Pace cum Priuil. Summi Pontificis et Super. perm.

Nicolaus Dorigny Gallus delin. et inc. *Anno 1693*

[illegible]

10.B.A.10.10

A I

PSYCHES ET AMORIS NVPTIÆ AC FABVLA
A RAPHAELE SANCTIO VRBINATE
ROMÆ IN FARNESIANIS HORTIS TRANSTYBERIM
AD VETERVM ÆMVLATIONEM AC LAVDEM
COLORVM LVMINIBVS EXPRESSA

a Nicolao Dorigny ad similitudinem delineata et incisa,
et a Ioanne Petro Bellorio notis illustrata

Ad Serenissimum Principem
RANVTIVM SECVNDVM
Parmæ ac Placentiæ Ducem &c.

Quæ tua sunt Tibi sacro, Serenissime Princeps, magni illius Raphaelis Vrbinatis præclara Picturæ monumenta, quæ Romæ in Tuis Farnesianis Hortis cunctarum gentium frequentia admirationi sunt. Vt uerò absentium quoq. oculos, ac uota expleant, meis typis ad similitudinem expressa editurus, Tuo Nomini inscribere, atque insignire non uereor; quæ enim suis tantùm umbris se palam exhibent, tuis præfulgentia titulis, et auspicijs, in omnes oras nitorem effundent. Is nempe es, qui magnam ducens à magnis natalibus gloriam, magna quoque professus, Tuæ inclytæ uirtutis decora in publicum profers; siue Prouidentiam, atque Beneficentiam Principe dignas exerces, siue Musas, ac ingenuas artes priuato contubernio amplecteris: quæ sanè tuam famam extendunt. Interim Ser.^me Princeps tuæ sit, precor, humanitatis hasce imagines, quas Tibi sacro, hilari uultu excipere; meum erit erga Te, humillimi animi uotum, ac ueneratio.

Humillimus atque Obsequentiss. Seruus
Dominicus de Rubeis.

...BVS DOMINICI DE RVBEIS IO. IACOBI FILII AC HEREDIS. ROMÆ AD TEMPLVM S.TÆ MARIÆ DE PACE CVM PRIVILEGIO SVMMI PONTIFICIS, ET SVP. PERM.
ÆDITA ANNO. M.DC.XCIII. DIE XV. AVGVSTI.